

Safete Budeci-Dushi
Elena Mustafina

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sairaanhoitaja (AMK)
Opinnäytetyö, 2021

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN NUORTEN JA NUORTEN AIKUISTEN SYRJÄYTYMINEN SUOMESSA

Kysely nuorille ja nuorille aikuisille

TIIVISTELMÄ

Budeci-Dushi, Safete & Mustafina, Elena

Maahanmuuttajataustaisten nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytyminen Suomessa, kysely nuorille ja nuorille aikuisille

35 sivua + 3 liitettä

Kevät 2021, Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, Sairaanhoidtaja (AMK)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata 14–29-vuotiaiden satakuntalaisten maahanmuuttajanuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia syrjäytymisestä. Opinnäytetyössä selvitettiin, miten syrjäytyneitä ihmisiä voidaan auttaa yhteiskunnassa, ja käsiteltiin syrjäytymiseen liittyviä riskejä ja vaikutuksia terveyteen sekä pohdittiin keinoja syrjäytyminen ennaltaehkäisyyn.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa 14–29-vuotiaiden satakuntalaisten nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytymisestä Monikulttuurisyhdistyksen käyttöön. Opinnäytetyö toteutettiin kyselynä Webropol-ohjelmalla. Linkit suomen- ja englannin kielen kyselyihin toimitettiin opinnäytetyön yhteistyötahon, Satakunnan Monikulttuurisyhdistyksen Facebook-sivuille, jolla oli paljon maahanmuuttajataustaisia seuraajia.

Kysely toteutettiin joulukuun 2020 ja maaliskuun 2021 välisenä aikana ja siihen vastasi yhteensä 31 maahanmuuttajanuorta ja nuorta aikuista. Noin puolet vastaajista oli sillä hetkellä koulussa. Vähän yli puolet vastaajista oli kokenut jonkinlaista kiusaamista kulttuurin, etnisen tausta tai puutteellisen suomen kielen takia. Vain kolmasosa kyselyyn vastanneista koki olevansa erilaisia tai erilaisessa asemassa kuin kantaväestö. Vähän alle puolelle syrjäytymistä kokeneista, se ei aiheuttanut terveysongelmia, mutta noin viidesosalle se aiheutti terveysongelmia. Vähän alle puolille syrjäytymisestä kokeneista se ei ole aiheuttanut mitään terveysongelmia, mutta noin viidellä osalla kaikista vastanneista syrjintä kokemus aiheutti terveysongelmia. Niistä, joille syrjäytyminen oli aiheuttanut terveysongelmia, kahdelle tämä kokemus on aiheuttanut masennusta ja ahdistusta, kahdelle vain masennusta ja yhdelle oli aiheuttanut liiallista alkoholin käyttöä.

Tutkimuksen tulokset toimitettiin Satakunnan Monikulttuurisyhdistyksen toiminnanjohtajalle. Yhdistys käyttää tuloksia huomioimalla tutkimuksessa ilmenneitä asioita tulevan toiminnan kehittämisessä. Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, että melko suurta joukkoa Satakunnassa asuvista nuorista on joskus syrjitty jollakin perusteella. Joillekin tämä on aiheuttanut vakavia mielen-terveysongelmia ja johtanut masennukseen. Tästä voimme päätellä, että on tarpeen työskennellä tällä alalla. Työskentely maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisemiseksi on erittäin merkityksellistä, koska ulkomaalaisten määrä Suomessa kasvaa vuosittain.

Avainsanat: nuoriso, syrjäytyminen, syrjäytymisen riskitekijät, syrjäytymisen ehkäisy, syrjäytymisen vaikutus terveyteen, fyysinen hyvinvointi, henkinen hyvinvointi, maahanmuuttajatausta.

ABSTRACT

Safete Budeci-Duschi & Elena Mustafina

Exclusion of young people and young adults with an immigrant background in Finland – a survey for young people and young adults

Number of pages and attachment 31 p., 3 appendices

Spring 2021

Diakonia University of Applied Sciences

Polytechnic degree in social and health care

Bachelor of Science in Nursing

The purpose of the thesis was to describe the experiences of exclusion of 14–29-year-old immigrant youth and young adults in Satakunta. The thesis explored how marginalized people can be helped in society, addressed the risks and health effects of social exclusion and considered ways to prevent exclusion.

The aim of the thesis was to obtain information about the exclusion of young people and young adults aged 14–29 from Satakunta, for the use of the Multicultural Association of Satakunta. The data was collected with a questionnaire using the Webropol programme. Links to the Finnish and English language questionnaires were provided on the Facebook page of the thesis collaborator, Multicultural Association of Satakunta, who had many followers with an immigrant background.

The survey was conducted between December 2020 and March 2021, and a total of 31 young immigrants and young adults are responded. About half of the respondents were currently in school. Slightly more than half of the respondents had experienced some form of bullying due to cultural or ethnic background or lack of Finnish language skills. Only a third of the respondents felt that they were different and in a different position in Finland than the native population. Slightly less than half of those experiencing exclusion did not experience any health problems caused by exclusion, but about five percent of all respondents experienced health problems caused by discrimination. Of those who experienced exclusion and answered the question about health problems caused by this, two have experienced depression and anxiety caused by this, two have experienced only depression, one experienced excessive alcohol use, and two had no health problems.

The results of the study were submitted to the Executive Director of the Multicultural Association of Satakunta for further research. Based on the results of our survey, it can be concluded that a fairly large number of young people living in Satakunta have never been discriminated against on one basis or another. For some, this has caused serious mental health problems and has led to depression. From this, a conclusion can be drawn that there is a need to work on this area. Working in this direction is very important, because the number of foreigners in Finland is growing every year.

Keywords: youth, exclusion, risk factors of exclusion, prevention of exclusion, impact of exclusion on health, physical well-being, mental well-being, immigrant background.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 MAAHANMUUTTAJAT SUOMESSA	5
2.1 Maahanmuuttajien kotoutuminen	6
2.2 Nuoren maahanmuuton riskit	6
3 SYRJÄYTYMINEN	7
3.1 Syrjäytymisen terveysvaikutukset nuorilla ja nuorilla aikuisilla	8
3.2 Syrjäytymisen riskitekijöitä	9
3.3 Maahanmuuttajien syrjäytymisen riskitekijät	10
4 SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY	11
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	14
6 YHTEISTYÖKUMPPANI	15
7 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	16
8 AINESTON KERUU JA ANALYYSI	17
9 TUTKIMUKSEN TULOKSET	18
10 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS	25
11 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	26
LÄHTEET	29
LIITE 1. KYSELY SUOMEKSI	33
LIITE 2. KYSELY ENGLANNIKSI	35
LIITE 3. TUTKIMUSLUPA	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena on nuorten maahanmuuttajien syrjäytymisen kokemukset Suomessa. Koemme aiheen tärkeäksi, koska meidän tutkimuksemme avulla voimme tuoda esiin maahanmuuttajataustaisten nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia syrjinnästä Satakunnassa ja työn tuloksia voidaan käyttää yhteistyötahon toiminnan kehittämiseksi.

Syrjäytymisellä tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan välisten sidoksien heikoutta, kasaantunutta huono-osaisuutta. Syrjäytyminen yhteiskunnasta voi johtaa pitkäaikaiseen ja usein toistuvaan työttömyyteen, toimeentulo-ongelmiin ja elämänhallintaan liittyviin ongelmiin. (Jaakkola 2019, 9.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata 14–29-vuotiaiden satakuntalaisten maahanmuuttajanuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia syrjäytymisestä. Opinnäytetyössä olemme kiinnostuneita selvittämään, miten voimme auttaa syrjäytyneitä ihmisiä yhteiskunnassamme. Haluamme myös selvittää syrjäytymisen riskejä, sen vaikutuksia terveyteen (psykkisesti ja fyysisesti) sekä tapoja kokeneet syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn.

Opinnäytetyön tavoitteen ja tarkoituksen saavuttamiseksi keräämme aineistoa kyselylomakkeella (LIITE 1). Tutkimuslupa (LIITE 2) saatiin 22.9.2020 yhteistyökumppanin toiminnanjohtajalta.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselynä ja linkki kyselyyn lisättiin Satakunnan Monikulttuurijhdistyksen Facebook-sivuille, joilla on paljon maahanmuuttajataustaisia seuraajia. Tämän takia kysely Satakunnassa asuville 14–29-vuotiaille maahanmuuttajille tehtiin sähköisessä muodossa Webropol-ohjelmalla, suomen- ja englannin kielillä. Linkki ja kutsu osallistua tutkimukseen lähetettiin yhdistyksen toiminnanjohtajan kautta.

Tutkimuksen tekijöillä itsellä on maahanmuuttajatausta: toinen on muuttanut Suomeen noin 6 vuotta sitten Venäjältä, Petroskoista ja on paluumuuttaja perheestä, toinen muutti Kosovosta 6 vuotta sitten. Suomessa olemme kokeneet kiusaamista useamman kerran ja sen takia on mielenkiintoista kuunnella muiden koke-musta.

2 MAAHANMUUTTAJAT SUOMESSA

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen (2020) antaman määritelmän mukaisesti maahanmuuttaja on henkilö, joka on muuttanut maasta toiseen. Tämä määri-telmä koskee yleensä ihmisiä, jotka eivät ole syntyneet Suomessa, mutta muut-taneet alueelleen perheolosuhteiden vuoksi, työskentelevät, opiskelevat tai ovat saaneet pakolaisaseman ja hakevat turvapaikkaa Suomessa.

Tilastokeskuksen mukaan (2019) Satakunnan väestön määrä on 216752 ihmistä, ulkomaan kansalaisia niistä 6280 ihmistä, ulkomailla syntyneitä on 8640 ihmistä ja ulkomaalaistaustaisia 8117 ihmistä.

Kahden viime vuosikymmenen aikana ulkomaalaistaustaisten määrä on kasva-nut ja se kasvaa edelleen tasaisesti. Vuonna 2019 ulkomaalaistaustaisten määrä koko Suomessa oli 423 494. Heistä ensimmäisen polven ulkomaalaistaustaisia oli 351 721 (83 prosenttia) ja toisen polven 71 773 (17 prosenttia) (Tilastokeskus 2019, Maahanmuuttajat ja kotoutuminen.)

Ulkomaalaistaustaisten yleisin taustamaa oli vuonna 2019 entinen Neuvostoliitto. Seuraavaksi suurimpiin taustamaaryhmiin kuuluivat Viro, Irak, Somalia ja entinen Jugoslavia. (Tilastokeskus 2019, Maahanmuuttajataustaisten määrä ja osuudet aluettaan.)

2.1 Maahanmuuttajien kotoutuminen

Maahanmuuttajien kotoutumista edistetään tukemalla suomen kielen oppimista, koulutusta ja työllistymistä. Heidän osallistumisensa kulttuuri- ja vapaa-ajantoi-
mintaan ja muihin heitä koskevien asioiden valmisteluun ja suunnitteluun on
myös tarpeellista. Maahanmuuttajien kotouttamisen kannalta on ensiarvoisen tär-
keää oman kielen ja maahanmuuttajien kulttuurin säilyttäminen. Se on mahdol-
lista tarjoamalla oman äidinkielen opetusta ja tukemalla maahanmuuttajien omaa
toimintaa (Porin kaupungin kotouttamisohjelma 2014–2020.)

Alkuvaiheessa kotoutumista tuetaan tehostetuilla toimenpiteillä kaupungin ja
Kansaneläkelaitoksen työntekijöiden suunnitelmallisen yhteistyön keinoin. Sen
jälkeen korostetaan maahanmuuttajien omaa aktiivisuutta, mutta voidaan kuiten-
kin järjestää erityisiä tukitoimia (Porin kaupungin kotouttamisohjelma 2014–
2020.)

2.2 Nuoren maahanmuuton riskit

Maahanmuuttajien muuttoon liittyy monia riskitekijöitä. Turvapaikan hakemista
seuraava prosessi on aikaa vievä ja päätöksen odottaminen on stressaavaa.
(Marquardt ym. 2013.)

Nuorten pakolaisten maahanmuuttajien kokemukset riippuvat heidän alkuperä-
maastansa, jossa sodat ja köyhyys on yleinen. Koulutus, sosiaalinen asema, per-
heelliset, uskonnolliset ja sosiokulttuuriset arvot vaikuttavat siihen, hakeeko hen-
kilö apua. Monet alaikäiset maahanmuuttajat, joiden vanhemmat eivät tule muut-
tomatkalle heidän kanssaan, yrittävät matkustaa muiden kanssa ryhmässä. Täl-
laisten pakolaisten paremman suojan mahdollistamiseksi pitää erottaa alaikäiset
pakolaiset muista ryhmistä. Pelkästään matka voi olla jo traumaattinen kokemus
muun muassa ihmiskaupan ja seksuaalisen hyväksikäytön vuoksi (Kirmayer ym.
2011, 54–59.)

Koko maahanmuuton prosessin aikana lapsilla ja murrosikäisillä on alttius monille riskeille. Tämä tekee heistä haavoittuvia psykiatristen häiriöiden kuten posttraumaattisen stressihäiriön, ahdistuneisuushäiriöiden ja mielialahäiriöiden kehittymiselle (Zimmerman ym. 2011, 3; Kirmayer ym. 2011, 58–59.)

3 SYRJÄYTYMINEN

Kuljun (2013, 16) mukaan syrjäytymisen käsite on otettu käyttöön Suomessa 1970-luvulla, ja se kuvaa erilaisia sosiaalisia ongelmia. Syrjäytymisellä tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan välisten sidoksien heikkoutta, kasaantunutta huono-osaisuutta. Syrjäytymiseen yhteiskunnasta voivat johtaa pitkäaikainen ja usein toistuva työttömyys, toimeentulo-ongelmat ja elämänhallintaan liittyvät ongelmat.

Syrjäytyminen ei välttämättä ole vain yksilöllistä. Se voi olla myös ihmisryhmien tai kokonaisten alueiden syrjäytymistä. Se voidaan nähdä elämäntapojen tapahtumaketjuna, jossa eri tapahtumat seuraavat toinen toisiaan ja muodostavat tietynlaisen kierteen. Syrjäytymisellä kuvataan elämäntapojen prosessia ja sillä on aina omat yhteiskunnalliset taustatekijänsä, vaikka se tapahtuukin yksilötasolla (Kulju 2013, 17.)

Tyynysniemen mukaan (2012) nuorten syrjäytyminen on noussut aiheena yhteiskunnan huoleen työvoimapulan pelosta ja huoltosuhteen heikkenemisestä, vaikka syrjäytyminen ei ole merkittävästi lisääntynyt. Pekka Myrskylän tekemien, työssäkäyntitilastoon perustuvien laskelmien mukaan suomen- ja ruotsinkielisten nuorten syrjäytymisriski Suomessa oli vuonna 2010 3,7 prosenttia ja vieraskielisten 20 prosenttia.

Nuorten syrjäytyneiden ja riskissä olevien määrä vaihtelee 14 000:n ja 100 000:n välillä. Tämä arvio perustuu tehtyihin tilastoihin, jossa on kuvattu syrjäytymisen

riskejä ja erilaisia huono-osaisuuden tiloja esimerkiksi yhteiskuntaan osallistumista (koulutus ja työmarkkinat) sekä negatiivisia elämäntapahtumia (sairaus, kuolema, työkyvyttömyys, huostaanotto). (THL 2020, Nuorten syrjäytyminen.)

3.1 Syrjäytymisen terveysvaikutukset nuorilla ja nuorilla aikuisilla

Aaltosen (2015) tekemän Nuoret luukulla -raportin mukaan on todettu, että helsinkiläiset syrjäytyneet nuoret käyttää enemmän terveyspalveluja ja lääkkeitä kuin nuoret, jotka eivät ole syrjäytyneitä ja erityisesti mielenterveysongelmat ovat yleisiä nuorilla syrjäytyneillä. Noin 60 prosenttia nuorista käyttää mielenterveyslääkkeitä.

Koulun rooli on myös tärkeä kasvun ja kehityksen kannalta. Kiusaaminen on myös tavallista. Tämä voi johtaa arvottomuuden kokemukseen, masennukseen, toivottomuuteen, yksinäisyyteen, alkoholismiin, huume- ja lääkeriippuvuuteen ja ihmissuhdeongelmiin. On vaikea luoda tulevaisuutta ja itsenäisyyttä, jos siihen ei ole riittäviä ulkoisia mahdollisuuksia. Nuori on näin syrjässä yhteiskunnasta ja syrjäytetty. Huumeiden väärinkäyttö ja alkoholismi puolestaan johtavat terveysongelmiin. Nuori joutuu vaikeaan tilanteeseen ja häntä syrjäytetään pois yhteiskunnasta. (Puumalainen 2013, 10.)

THL:n mukaan (2020, Maahanmuutto ja hyvinvointi) tyytyväisyys uuden asuinpaikan elinolosuhteisiin, elämänlaatu ja erityyppinen tuki valtion tasolla tukevat maahanmuuttajien terveyttä. Maahanmuuttajan on tärkeä pystyä luottamaan Suomen terveydenhuoltojärjestelmään ja noudattamaan itse terveellisiä elämäntapoja. Maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia heikentäviä tekijöitä ovat esimerkiksi huono kokemus entisessä kotimaassa ja matkalla uuteen maahan, vaikeus oleskeluluvan saamisessa, vaikeudet kotoutumisessa, kuten töihin pääseminen, hoitamattomat sairaudet ja vaikeudet palvelujen saamisessa Suomessa. Haasteellista voi olla myös huoli entiseen kotimaahan jääneistä perheenjäsenistä, myös kokemukset syrjinnästä Suomessa ja puutteelliset sosiaaliset verkostot.

Erityisesti maahanmuuttajanuoret ovat enemmän syrjäytymisvaarassa. He jäävät usein suomalaisen yhteiskunnan ulkopuolella. Tämä johtuu suomen kielen puutteesta sekä heidän kulttuurinsa erityispiirteistä. (Puumalainen 2015, 15.)

3.2 Syrjäytymisen riskitekijöitä

Arvioidaan, että 14–29-vuotiaista nuoria kaksi kolmasosa on syrjäytyneitä nuoria. Nuorten syrjäytymisen syihin vaikuttavat yksilö- ja perhetekijät sekä yhteiskunnalliset tekijät. Syrjäytymiseen taustalla on työmarkkinoiden muutos, asunottoisuus ja maahanmuuttajatausta. Nuoret eivät löydä yhteiskunnasta paikkaansa yhtä helposti kuin aikaisemmin ja kysyntä heikosti koulutetusta työvoimasta on laskenut. Koulutusvaatimukset ovat kasvaneet ja jos nuori ei pysty niitä vaatimuksia täyttämään, nuorella on riski syrjäytyä. (THL 2018, Syrjäytyminen ja syrjäytymisen riskitekijät.)

Huono peruskoulumenestys johtaa helposti toisen asteen koulutuksesta putoamiseen, ja tämä aiheuttaa epävarman työaseman. Työttömyys ja toimeentulo-ongelmat ovat selvästi yleisempiä vain peruskoulun suorittaneilla kuin koulutetuimmilla aikuisilla. Tutkimuksien mukaan yksi syrjäytymisen riskitekijä on koulutuksen ulkopuolelle jääminen. Huono koulutus ja koulumenestys johtaa helposti toisen asteen koulutuksen kesken jättämiseen, ja toimeentulo-ongelmat ovat selvästi yleisempiä vain peruskoulun suorittaneilla kuin koulutetummilla ihmisillä (THL 2018, Syrjäytyminen ja syrjäytymisen riskitekijät.)

Koulutukseen ja aikuisuuden elinoloihin vaikuttavat myös perhetekijät. Ongelmat näkyvät toimeentulossa, elintavoissa ja terveydessä. Monet tekijät voivat kuitenkin turvata kasvua riskeistä huolimatta. Nämä tekijät ovat läheiset ihmissuhteet, harrastusmahdollisuudet ja aikainen puuttuminen. (THL 2018, Syrjäytyminen ja syrjäytymisen riskitekijät.)

Rikosten tekeminen ja rikosten uhriksi joutuminen on yhteydessä syrjäytymiseen. Syyllistyminen rikoksiin usein edistää syrjäytymistä. Lapsuuden elinolot ja kokemukset ovat suuri tekijä syrjäytymisessä, johon johtaa ongelmien kasautuminen yhdelle ihmiselle. Tästä syystä perheiden hyvinvointi on otettava huomioon. Pojilla on suurempi riski syrjäytyä kuin tytöillä ja moni ongelma kasautuu erityisesti pojille ja nuorille miehille. Erityisesti väkivaltatilastoissa miesten suuri osuus näkyy ja rikoksiin liittyy monesti päihteiden käyttö. (Rikoksantorjuntaneuvosto 2020.)

3.3 Maahanmuuttajien syrjäytymisen riskitekijät

Maahanmuuttajamiehet, jotka muuttavat Suomeen konfliktialueilta aikuisuuden kynnyksellä, ovat myös suuressa riskissä syrjäytyä. Nämä nuoret eivät ehdi tutustua tarpeeksi hyvin suomalaiseen koulutusjärjestelmään, ja he jäävät paitsi toiseen asteen koulutukselta. Ulkomaalaistaustaisten naisten kontakti suomalaiseen yhteiskuntaan vähenee lastenhoidon takia ja he jäävät paitsi koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia, ilmenee terveysministeriön tekemästä uudesta selvityksestä (2016), jossa kartoitetaan maahanmuuttajanaisten ja -miesten asemaa ja sukupuolten tasa-arvoa. Kun maahanmuuttajanainen kotoutuu Suomeen, käy töissä ja osaa suomen kieltä, hän voi tukea myös lapsiaan yhteiskunnan eri osaluella paremmin kuin nainen, joka ei ole ehtinyt kotoutumaan Suomeen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2016.)

Miettisen artikkelissa Kuntalehdelle (2016) maahanmuuttajanaisten asemaa ja tasa-arvokysymystä kommentoinut Egëzona Klllokoqi-Bublaku totesi maahanmuuttajanaisen kotouttamisen auttavan merkittävästi koko perheen kotoutumista. Kun maahanmuuttajanainen on kotoutunut, käy töissä ja osaa suomen kieltä, hänen perheensä voi paremmin ja lapset voivat paremmin. Klllokoqi-Bublakun mukaan maahanmuuttajaäiti pystyy tukemaan omaa lastaan esimerkiksi koulunkäynnissä ja muussa yhteiskunnan toiminnassa verrattuna naiseen, joka on asunut jopa 10 vuotta Suomessa eikä tunne yhteiskunnan rakentumista kovin hyvin.

Suomen väestöstä ulkomaalaistaustaisia oli vuonna 2018 7 prosenttia (402619 henkilöä). Pakolaiset ja turvapaikanhakijat ovat suuremmassa riskissä ja heikommassa asemassa. Tähän vaihtelevaan terveyseroon maahanmuuttajien välillä vaikuttavat monet tekijät kuten lähtömaa, maahanmuuttoikä, maahanmuuton syy, maassaoloaika, kulttuuriset käsitykset terveydestä, sairauksista, sairauksien ehkäisystä, hoidosta ja oireista sekä oma kokemus terveydestä ja terveydentilasta (THL 2020, Maahanmuutto ja hyvinvointi.)

Lapsuuden perheen elämää kuormittavilla tekijöillä voi pahimmillaan olla hyvin kauaskantoisia seurauksia. Perheiden ja vanhempien vaikeudet vaikuttavat heidän lastensa myöhempään hyvinvointiin. Tällaisia vaikeuksia ovat esimerkiksi työttömyys, toimeentulovaikeudet, asumisen ongelmat, mielenterveys- ja päihdeongelmat, muut terveysongelmat, vanhimpien väliset jatkuvat riidat, konfliktit ja avioero, väkivalta ja laiminlyönti. (THL 2018, Syrjäytyminen ja syrjäytymisen riskitekijät.)

4 SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

Syrjäytymistä ja köyhyyttä voidaan estää vahvistamalla ihmisten osallisuutta ja työkykyä sekä vähentämällä työttömyyttä, köyhyyttä. Syrjäytymistä voi ehkäistä myös hoitamalla sosiaaliturvaa ja peruspalveluita. (Liukonen 2020.)

Euroopan sosiaalirahaston ohjelmassa (ESR 2007–2013) kehitettiin Suomessa nuorten kouluttautumista ja työllistymistä edistävää toimintaa. Hankkeiden tavoitteena on tukea työllistymisedellytyksiä osaamista ja palvelurakenteita sekä työllisyyttä kehittämällä. Euroopan sosiaalirahaston tuella pyritään edistämään tasa-arvoa, kehittämään osaamista, työoloja ja henkilöstön hyvinvointia, ehkäisemään syrjäytymistä ja ottamaan ihmisiä mukaan töihin. Hankkeessa on neljä

toimintalinjaa, joissa erityisesti edistetään nuorten työllistymistä ja ehkäistään syrjäytymistä edistämällä heikoimmassa asemassa olleita ryhmiä työllisyyteen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.)

Varhainen puuttuminen ennen syrjäytymistä on hyvin tärkeää, jotta syrjintää voidaan ennaltaehkäistä. Varhainen puuttuminen tarkoittaa lapsille ja lapsiperheille suunnattuja palveluita, joissa voidaan tunnistaa ja ehkäistä erilaisia riskejä ja ongelmia. Tukea tarjotaan yleensä haavoittuvassa asemassa oleville yksilöille ja ryhmille. (Rikksentorjuntaneuvosto 2020.)

Lapset viettävät suurimman osan ajastaan koulussa, joten koulussa on syytä kiinnittää myös huomiota lapsen käyttäytymiseen ja hyvinvointiin. Uudessa opetussuunnitelmassa on vahvistettu turvallisuuteen liittyvien taitojen opettamista. Uusi opetussuunnitelma kiinnittää huomiota siihen, miten kouluympäristö tukee parhaiten opiskelijoiden hyvinvointia ja miten oppilaat voivat osallistua aktiivisesti hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. Oppilaita opetetaan tunnistamaan, mitä oma tai muiden hyvinvointi tarkoittaa ja käyttämään keinoja, joilla hyvinvointia lisätään. (Rikksentorjuntaneuvosto 2020.)

Vertaistuki, tukihenkilötoiminta ja kokemusasiantuntijuus voivat ehkäistä syrjäytymistä. Vertaistuessa jaetaan samankaltaisia kokemuksia toistensa kanssa ja sillä tavalla tuetaan toisia ryhmässä tai kahden kesken. Ryhmässä toimii usein ohjaaja, joka on käynyt saman asian. Syrjäytymisen vertaistukiryhmässä ohjaajana voisi olla syrjäytymisen läpikäynyt ja siitä selvinnyt henkilö. (Honkanen 2018, 14.)

Tukihenkilösuhteessa on tuettavan ja tukijan pidempiaikainen suhde, jonka tarkoituksena on auttaa arjen asioiden hoidossa ja tukea voimavaroja. Tukihenkilösuhteesta on tehtävä erillinen sopimus osapuolten välillä. (Honkanen 2018, 14.)

Syrjäytymistä kokenut henkilö tietää, miltä syrjäytyminen tuntuu ja mitä se merkitsee ihmiselle. Näin tästä ihmisestä tulee kokemusasiantuntija. Hän on kokenut itse tutkittavan asian. Kokemusasiantuntijan äänen ja tiedon kuunteleminen ja

ottaminen käyttöön auttaa demokratian edistämistä ja yhteiskunnan hyvinvoinnin lisääntymistä. (Honkanen 2018, 14.)

Nuorisotakuun avulla yhteiskunta ennaltaehkäisee syrjäytymistä lupaamalla kolmen kuukauden päästä työttömyydestä alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille työ-, opiskelu- tai kuntoutuspaikkaa. Rahoitus kohdennetaan nuorisotyöhön, työpa-jatoimintaan, koulutustakuun, nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja nuorten työllistämistä tukeviin toimiin. (Honkanen 2018, 15.)

Äitiysneuvoloissa pyritään myös tunnistamaan ja vastaamaan asiakkaan erityis-tukitarpeisiin. Tällaisissa tilanteissa asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin suunnitellaan lisäkäyntejä klinikalle, asiakkaan kotikäyntejä ja muuta tukea. Asiakkaan kanssa laaditaan hyvinvointi- ja terveystuennitelma. (Rikksentorjuntaneuvosto 2020.)

Liikunta ja urheilu ovat yksi hyödyllisimmistä tavoista edistää eri kulttuurien edus-tajien kohtaamista ja maahanmuuttajanuorten kotoutumista. Liikunta auttaa maa-hanmuuttajanuoria tutustumaan suomalaisiin ja laajentamaan sosiaalista verkos-toa vieraassa kulttuuripiirissä. Ryhmäliikunta ja joukkueurheilu, jossa on kan-tasuomalaisia ja maahanmuuttajia lisää maahanmuuttajanuorten osallisuuden tunnetta suomalaiseen yhteiskuntaan. Kielitaidon puute ei ole suuri este liikun-taan ja urheiluun osallistumiseen, koska liikunta ja urheilu ovat usein säännöil-tään kansainvälistä. Liikunta on niin tärkeä osa maahanmuuttotyössä, että sillä on keskeinen osa Suomen maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa. (Puumalai-nen 2015, 15.)

Vähäinen liikunta ja liikkuminen ei aina johda syrjäytymiseen, mutta se on yksi riskitekijöistä. Syrjäytymisvaarassa ja syrjäytyneissä nuorissa vähäinen liikunta on yleinen. Liikunnan ja liikuntamahdollisuuksien tukemisella ja lisäämisellä on suuri merkitys nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Ilman erityisiä edullisia palveluja, jotka kohdistuvat syrjäytymisvaarassa oleviin ja syrjäytyneisiin liikkuvat vain kaikkein liikunnallisimmat nuoret. Syrjäytymisvaaraan jäävät erityisesti yli-painoiset, kömpelöt, vammaiset, huonot motoriset taidot omaavat, pitkäaikaissai-raat, syrjäseuduilla asuvat ja oppimisvaikeuksista kärsivät (Puumalainen 2015, 14–15.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata 14–29-vuotiaiden satakuntalaisten maahanmuuttajanuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia syrjäytymisestä. Opinnäytetyössä olemme kiinnostuneita, miten syrjäytyneitä ihmisiä voidaan auttaa yhteiskunnassamme ja miten siihen liittyviä riskejä voidaan tunnistaa.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa 14–29-vuotiailta maahanmuuttajanuorilta syrjäytymisestä ja antaa tulokset yhteistyökumppanimme Satakunnan Monikulttuuriyhdistyksen toiminnan kehittämiseksi.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Ovatko Satakunnassa olevat maahanmuuttajanuoret kokeneet syrjintää?
2. Miten Satakunnassa olevat maahanmuuttajanuoret kokevat syrjäytymisen?
3. Onko syrjäytyminen aiheuttanut terveysongelmia?

Opinnäytetyö toteutetaan kyselytutkimuksena ja linkki kyselyyn lisätään Satakunnan Monikulttuuriyhdistyksen Facebook-sivuille, joilla on paljon maahanmuuttajataustaisia kävijöitä. Sen takia kysely Satakunnassa asuville 14–29-vuotiaille maahanmuuttajille tehdään sähköisessä muodossa Webropol-ohjelmalla, kahdella eri kielellä: suomeksi ja englanniksi. Linkki ja kutsu osallistua tutkimukseen lähetetään yhdistyksen toiminnanjohtajan kautta sekä henkilökohtaisena linkkinä ulkomaalaistaustaisille henkilöille.

6 YHTEISTYÖKUMPPANI

Yhteistyökumppanimme opinnäytetyössämme on Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry, joka on perustettu 25.3.1996 ja sijaitsee Porissa. Monikulttuuriyhdistys on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää suomalaisten ja maahanmuuttajien yhteistoimintaa ja tukea kieltä ja kulttuuria. Monikulttuuriyhdistys edistää myös maahanmuuttajien osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa ja sen myötä vaikuttaa monikulttuurisen Suomen rakentamiseen positiivisessa hengessä Porissa. Kansainvälisessä kohtaamispaikassa järjestetään erilaisia tapahtumia, kerhoja ja kursseja sekä tarjotaan mahdollisuuksia vapaaehtoistoimintaan. Yhdistyksen jäsenmäärä on noin 550, edustaen noin 80 kansallisuutta. 75 prosenttia jäsenistä on maahanmuuttajataustaisia. (Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry 2020.)

Kotouttamispalveluiden on huolehdittava kotouttamissuunnitelmien teosta muillakin aloilla kuin työmarkkinoiden osalta. Näiden palvelujen on järjestettävä asuminen, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, tulkkauspalvelut sekä esi- ja perusopetuspalvelut. Joissain kunnissa on järjestetty myös psykososiaalista tukea. Kotouttamissuunnitelmissa pitää ottaa huomioon henkilön kielitaito, ammatti, koulutustaso, hänen omat tavoitteensa ja tietysti henkilön yksilöllisyys sekä tukea henkilön aktiivisuutta. Opi kotoutumisesta-verkkokoulutus on tuotettu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valtakunnallisessa Kotona Suomessa-hankkeessa. Tämä verkkokoulutus antaa kattavasti tietoa maahanmuutosta sekä maahanmuuttajien kotoutumisesta ja sen edistämisestä. (THL 2021, Kotoutuminen.)

Satakunnan monikulttuuriyhdistys ry (SMY) antaa maahanmuuttajille tukea kotoutumiseen ja työllistymiseen ja tekee konkreettista työtä sen edistämiseksi. Yksi tärkeä osa maahanmuuttajan kotoutumista on suomen kielen oppiminen. Yhdistys tarjoaa erilaisia suomen kielen kursseja englanniksi ja venäjäksi, mikä helpottaa ymmärtämistä. Monikulttuurisuusyhdistyksen vertaistuki auttaa

kotoutumisessa ja uuteen kulttuuriin tutustumisessa. Kotoutumisen edistämiseksi SMY järjestää monipuolista vapaa-ajan toimintaa. Myös Satakunnan monikulttuuriyhdistyksellä on OMAURA-hanke, jossa työntekijät avustavat muun muassa CV:n ja työhakemuksen laatimisessa sekä suomalaiseseen työkulttuuriin tutustumisessa. (Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry 2020.)

Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry on kiinnostunut meidän tutkimuksemme tuloksesta. Opinnäytetyön raportti, tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset esitellään ja luovutetaan sen käyttöön.

7 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tämän opinnäytetyön tulosten vertailu muihin aiempiin tutkimuksiin oli erittäin haastavaa sen takia, että aiemmat tutkimukset samasta aiheesta ovat vanhoja, tutkimus on voitu tehdä eri aiheesta, tutkimuksessa on ollut erilaisia kysymyksiä ja maahanmuuttajanuoret ovat asuneet eri paikkakunnilla Suomessa ja he tai heidän vanhempansa ovat tulleet eri maista. Löytyi vähän erisuuntaisia tutkimuksia.

Raatikainen on vuonna 2000 tehnyt tutkimuksen lasten ja nuorten syrjäytymisestä, jossa tutkittiin, onko kouluissa syrjäytymistä. Eli kyseessä oli sosiaalinen ja koulutuksellinen syrjäytyminen. Hän oli haastattelut 7 koululaista, jotka vastasivat, että syrjäytyminen on koulusta lähtöisin. Sosiaalinen syrjintä on yleistä, syrjäytymisen ja köyhyyden välillä on yhä vähemmän yhteyttä. Erilaisuus voi olla alimpien ja ylimpien kerrosten välillä, mutta voi olla kerrosten sisälläkin. Esimerkiksi syrjäytyminen tyttöjen näkökulmasta tarkoittaa ystävien puuttumista. (Raatikainen 2000, 28-29 ja 40- 41.)

Hamarus on vuonna 2006 tehnyt tutkimuksen, johon on käyttänyt kirjoituksia koulukiusaamisesta. Kirjoitukset olivat tehneet 7-9.luokkalaiset, jotka ovat tukiopeuksessa. Opiskelijan kiusaamisen tarkoituksena on yleensä erottaa hänet muista

ja kertoo mikä se eroaminen on. Henkilö, joka aloittaa tämän kiusaamisen, pyrkii voimaan ja suosioon. Tämän tutkimuksen tulokset ovat, että kiusaaminen on kohdistettu pelotteluun. Lisäksi kaikki ovat pelokkaita ja myös heidän ympärillään olevat. Vaikka kiusaaminen näyttää väärältä, suurin osaa vain seurailee ja eivät puutu kiusaamiseen. (Hamarus 2006, 204–206.)

Kulju on vuonna 2013 tehnyt tutkimuksen, jossa tutkittiin nuorten syrjäytymisen vaikutusta ja yhteyttä opiskeluun sekä elämänhallintaan. Kyselyn vastanneet olivat pääosin 17–20-vuotiaita opistotason opiskelijoita, jotka asuvat peruserheessään. Suurimmalla osalla opiskelijoista on hyvät ystävyys-suhteet. Yli puolet vastaajista ilmoitti käyttävänsä alkoholia ja kolmannes ilmoitti, että on kokeillut huumausaineita. Hänen tutkimuksensa perustella tuli esille, että syrjäytymisen riskitekijät kuten päihteiden ja alkoholin käyttö, toimeentulo-ongelmat ja ongelmat sosiaalisissa suhteissa oli yhteyttä opiskelun mielekkäänä kokemiseen ja opintomenestykseen. Myös opiskelijan humalahakuinen alkoholinkäyttö, ongelmat kotona tai ystävyys-suhteissa olivat yhteydessä elämänhallinnan tunteeseen. Heikko elämänhallinta vaikutti negatiivisesti opiskeluun (Kulju 2013, 49–50.)

8 AINESTON KERUU JA ANALYYSI

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmä on määrällinen. Kyselyn avulla keräämä aineisto koostuu 14–29-vuotiaiden satakuntalaisten maahanmuuttajanuorten ja nuorten aikuisten vastauksista. Tutkijoina meidän on analysoitava heidän vastauksensa oikealla tavalla, tarkistettava tiedot ja korostettava tärkeimmät vastaajien kohtaamat kysymykset. Kyselyssä vastaajan henkilöllisyyttä ei tallenneta, vain heidän vastauksensa tallennetaan.

Määrällisessä tutkimuksessa käytetään täsmällisiä ja laskennallisia, tilastollisia menetelmiä. Tilastot tekevät aineistosta helppolukuisen ja selkeän. Tietoja, jotka on kerätty tutkimuksen avulla, voidaan käyttää lähtökohtana kehitystyöhön muissa opinnäytetyössä tai projekteissa. Määrällisessä tutkimuksessa tutkija kerää kokemukseen perustuvaa havaintoaineistoa. Kyselyn kohdalla suurimmalla

osalla kysymyksistä on vastausvaihtoehtoja (Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0 2020.)

Tutkimukset voivat olla laajasti mukautettuja ja kykeneviä tuottamaan tietoa koko väestölle tai kohderyhmälle. Toisin kuin haastattelut, kysely on suunnattu suurelle määrälle vastaajia. Ja tällä tavalla vastaukset voidaan tiivistää paremmin (Tuomikoski 2019, 16.)

Kyselyn avulla kerätty materiaali arvioidaan ja analysoidaan työn jokaisessa vaiheessa. Ilman sitä tietojen jatkuvaa analysointia olisi mahdotonta päätellä, että samat asiat toistuvat kerätyissä tiedoissa ja että tietoja on kerätty riittävästi. (Köykkäri 2018, 26.)

Kysely on julkaistu 14.12.2020 Satakunnan monikulttuuriyhdistyksen sivulla Facebookissa ja kysely on suljettu 14.3.2021. Vastaajia on yhteensä 31 ja vastaajien henkilöllisyyttä ei voida päätellä tulosten perusteella. Kyselyn avaamisen yhteydessä vastaajille on kerrottu opinnäytetyön aiheen ja tutkimuksen tarkoitus. Olemme kertoneet, mihin käytämme kyselyssä keräämämme tiedot. Opinnäytetyön tavoitteen saavuttamiseksi keräämme aineistoa kyselylomakkeella (LIITE 1).

Kysely on tehty englannin- ja suomen kielellä, jota saisimme enemmän vastaajia ja mahdollisuus kyselyyn vastaamiseen laajenisi. Englannin- ja suomen kielellä tehdyt kyselyt ovat kysymyksiltään ja vastausvaihtoehdoiltaan täysin samanlaisia. Kysymykset 2, 4, 5, 9, 10, 11, 12 ja 14 ovat pakollisia. Kysymykset 1, 3, 6-8, 13 eivät ole pakollisia. Kysymykset 4-5 ja 14 ovat avoimia kysymyksiä.

9 TUTKIMUKSEN TULOKSET

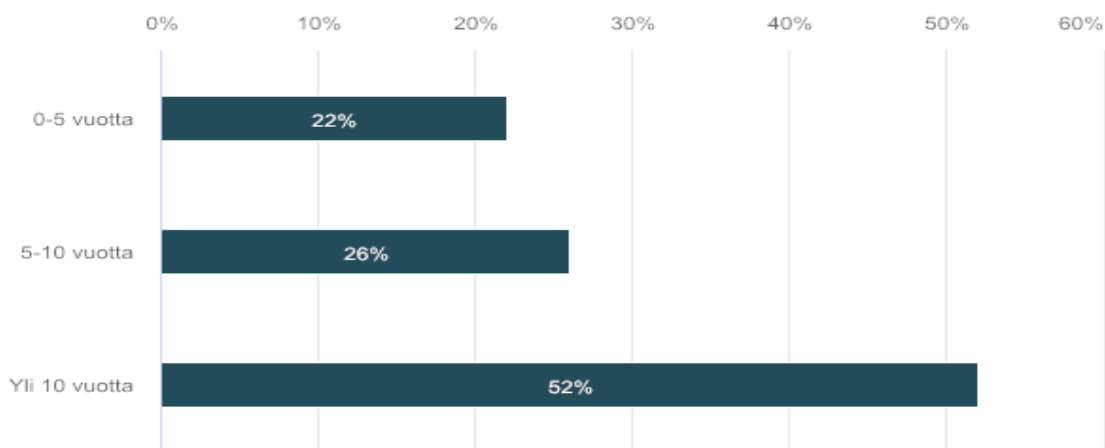
Raportointia varten suomen- ja englanninkielisen kyselyn raportit on yhdistetty yhteen taulukkoon. Kyselyyn vastanneet olivat 14–29-vuotiaita satakuntalaisia maahanmuuttajanuoria ja nuoria aikuisia.

Vastaajien kokonaismäärä oli 31 ihmistä, joista suurin osa eli 65 prosenttia (20 henkilöä) oli naisia, ja 35 prosenttia vastaajista (11 henkilöä) oli miehiä.

Taulukko 1. Sukupuoli

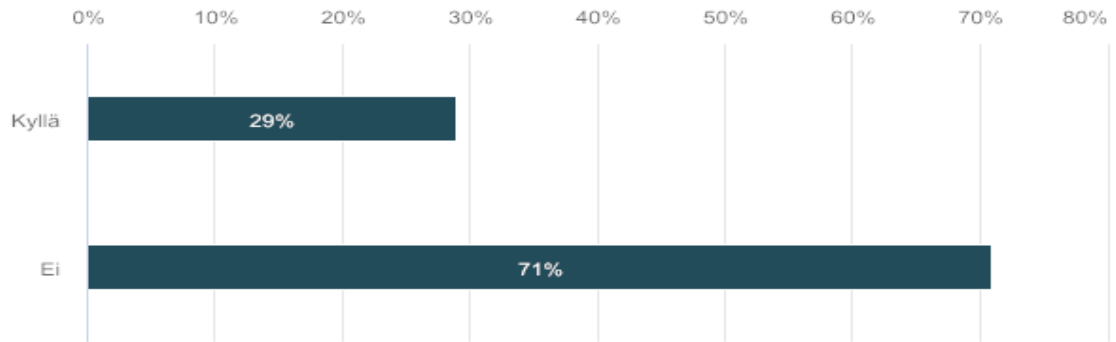
	Sukupuoli	
	Määrä	Prosentti
Mies	11	35,48
Nainen	20	64,52
Muu	0	0

52 prosenttia vastaajista (16 henkilöä) on ollut Suomessa yli 10 vuotta, 26 prosenttia vastaajista (8 henkilöä) oli 0–5 vuotta, ja 26 prosenttia (8 henkilöä) - 5–10 vuotta.

Kuvio 2. Suomessa oloaika

Kysymykseen *Oletko syntynyt Suomessa* 71 prosenttia (19 henkilöä) vastasi *Ei*, ja 29 prosenttia (9 henkilöä) vastasi *Kyllä*.

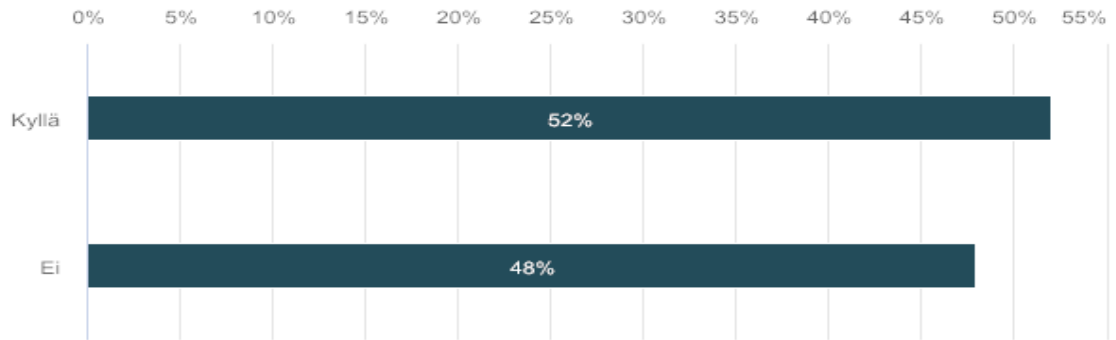

Kuvio 3. Oletko syntynyt Suomessa

Vastaaajista 12 henkilöä on kotoisin Venäjältä, 2 Afganistanista, 2 Saksasta. Irakista, Nepalista, Puolasta, Romaniasta, Brasiliasta, Tanskasta ja Marokosta oli kotoisin yksi henkilö. Monet vastanneet henkilöt ovat sekaperheistä, joissa esimerkiksi äiti on Thaimaasta ja isä on suomalainen, äiti Venäjältä ja isä on Suomesta, äiti on Venäjältä kotoisin, äiti on kotoisin Venäjältä ja isä on suomalainen, äiti Venäjältä ja isä Latviasta. Yksi vastasi, että on syntynyt Suomessa, mutta adoptoitiin ja muuttui Saksaan vuonna 1984, muutettiin vuodeksi takaisin Turkuun, sen jälkeen vuonna 1992 muutettiin taas Saksaan, ja lopuksi palattiin Suomeen vuonna 2006. Yksi vastasi, että hänen äitinsä on kotoisin Venäjältä. Yksi vastasi, että molemmat vanhemmat ovat Venäjältä kotoisin. Tämä kysymys ei kuvata taulukolla, eikä jakaumalla.

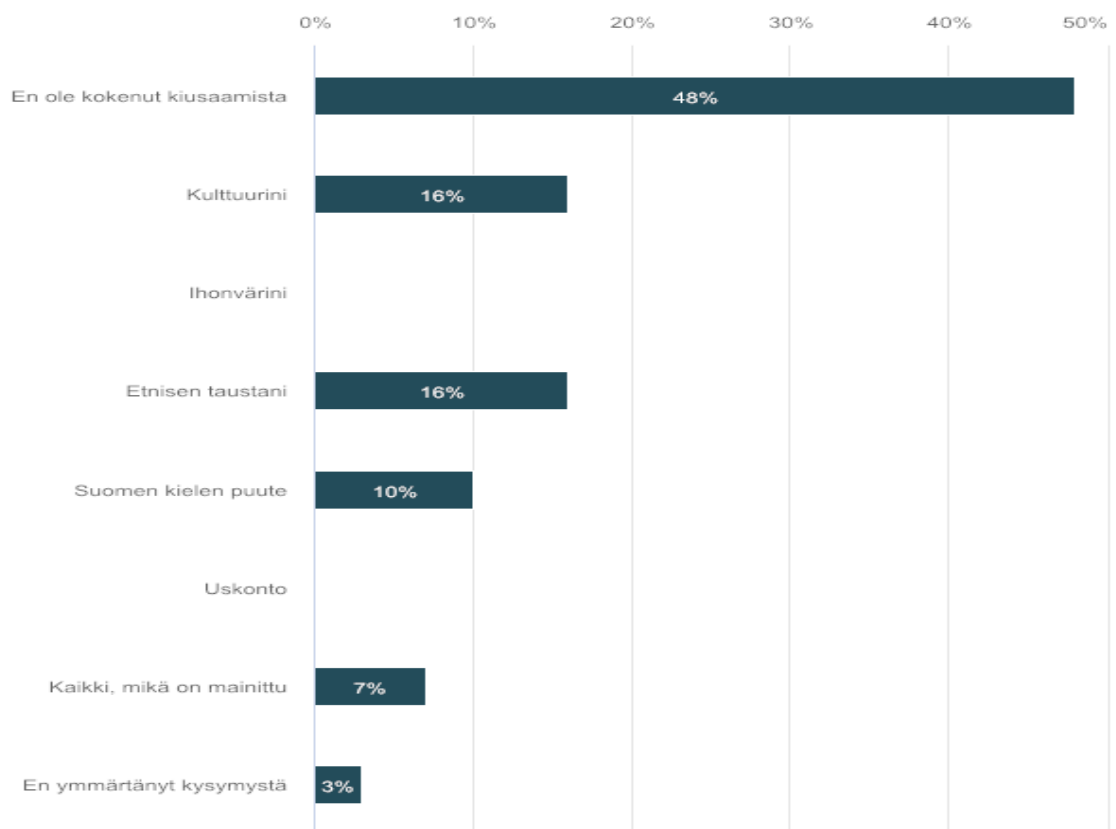
22 vastaajista asuu Porissa, 4 Ulvilassa, 3 Raumalla ja 1 Huittisissa. Yksi vastaajista on asunut Ulvilassa, muutti Helsinkiin 1 maaliskuuta, 2021. Tämä kysymys ei kuvata taulukolla.

Kysymykseen *Oletko kokenut jonkunlaista kiusaamista* 52 prosenttia (16 henkilöä) vastasi *Kyllä*, ja 48 prosenttia (15 henkilöä) vastasi *Ei*.

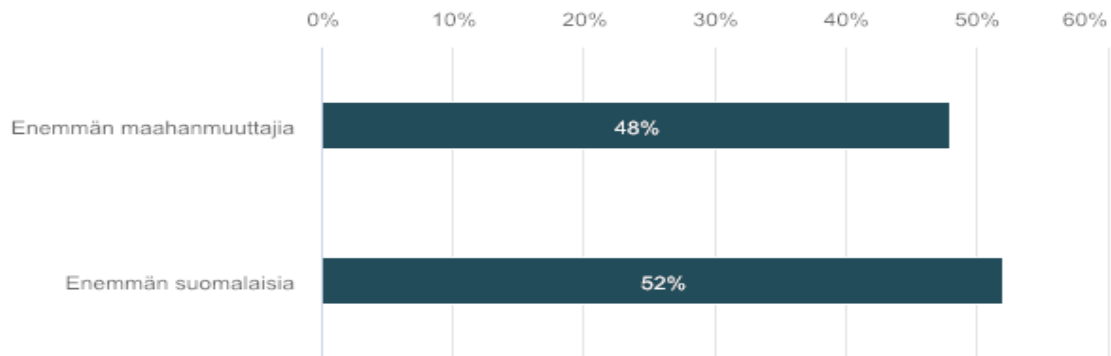
Kuvio 4. Oletko kokenut kiusaamista

Kysymykseen *Minkä takia olet kokenut kiusaamista*, 48 prosenttia (13 henkilöä) vastasi, että ei ole kokenut kiusaamista. 16 prosenttia (5 henkilöä) vastasi, että on kokenut kiusaamista kulttuurin takia, 16 prosenttia (5 henkilöä) etnisen taustan takia, 10 prosenttia (3 henkilöä) suomen kielen puutteesta. 7 prosenttia (2 henkilöä) vastasi, että on kokenut kiusaamista kaikesta vaihtoehtoista, mikä on mainittu. Yksi henkilö, mikä prosenttimäärästä vastaa 3 prosenttiaan, ei ole ymmärtänyt kysymystä.

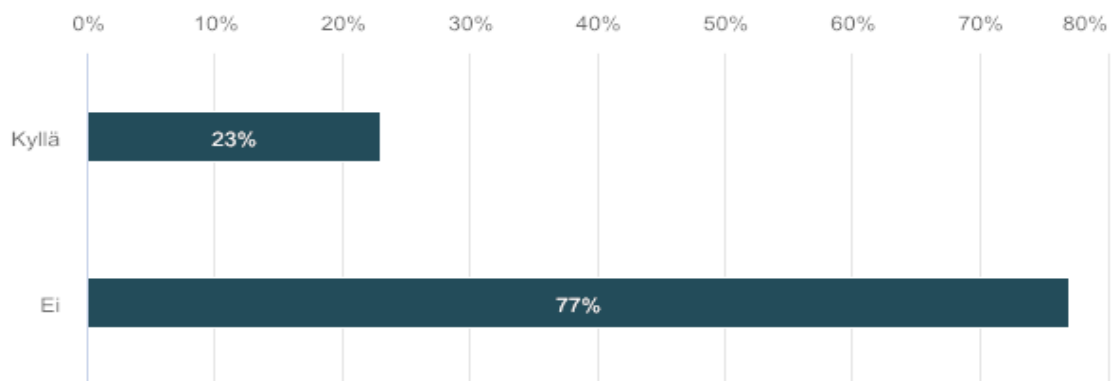
Kuvio 5. Minkä takia olet kokenut kiusaamista

48 prosentilla vastaajista on enemmän kavereina maahanmuuttajia ja 52 prosentilla on enemmän suomalaisia kavereita.

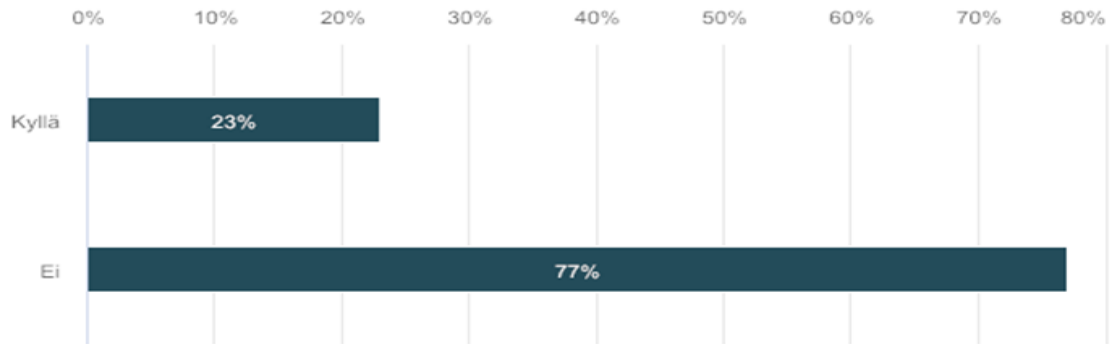
Kuvio 6. Onko sinulla enemmän suomalaista tai ulkomaalaista kavereita

77 prosenttia (24 henkilöä) ei koe, että koulun henkilökunta olisi syrjinyt heitä. Muut 23 prosenttia (7 henkilöä) vastasivat, että on tuntenut syrjäytymistä koulun henkilökunnalta.

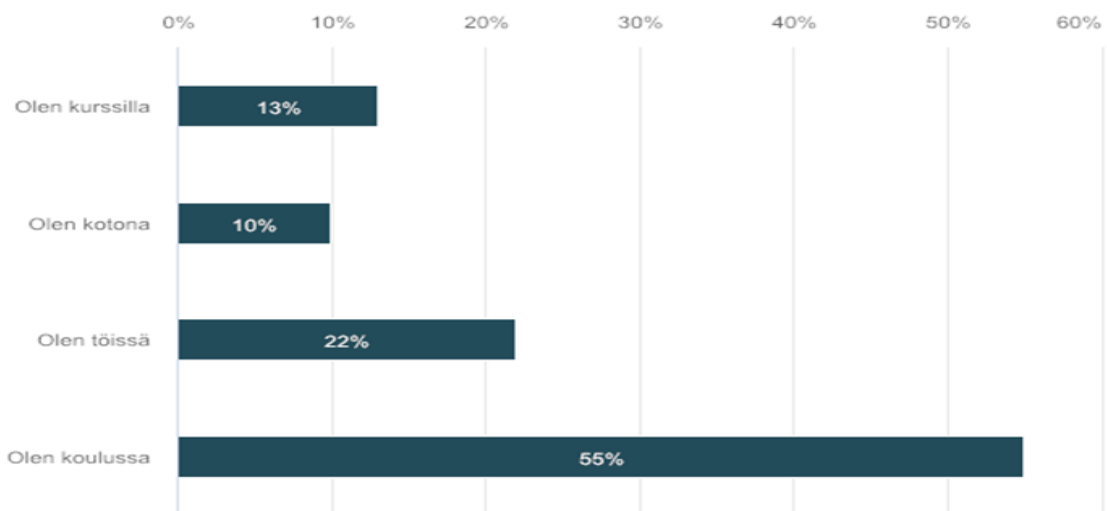
Kuvio 7. Oletko tuntenut syrjäytymistä koulun henkilökunnalta

Kysymykseen *Suosivatko opettajat suomalaisia enemmän kuin ulkomaalaisia*, 23 prosenttia (7 henkilöä) vastasi, että luulevat opettajat suosittavattaan suomalaisia enemmän kuin ulkomaalaisia. Kuitenkin 77 prosenttia (24 henkilöä) vastasi kielteisesti.

Kuvio 8. Suosivatko opettajat suomalaisia enemmän kuin ulkomaalaisia

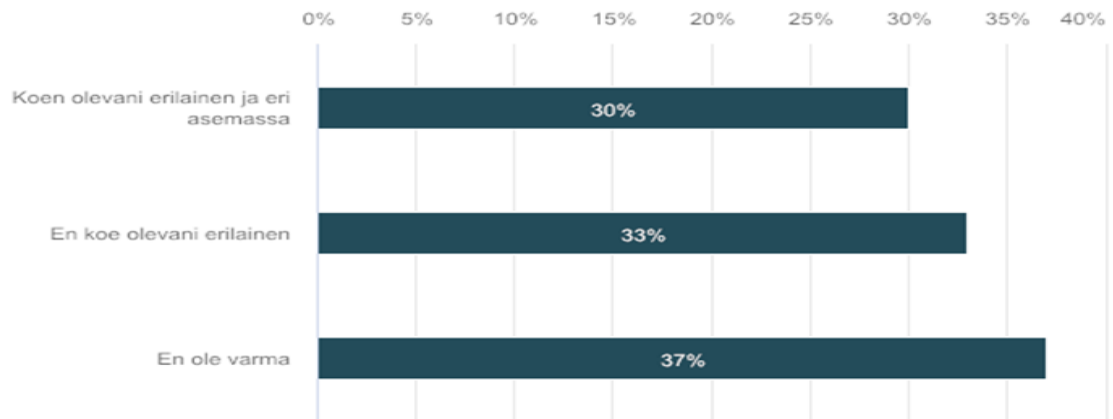
Kysymykseen *Millaista on elämäsi Suomessa tällä hetkellä* 55 prosenttia (15 henkilöä) vastasi, että ovat koulussa. 22 prosenttia (7 henkilöä) vastasi, että ovat töissä. 13 prosenttia (4 henkilöä) vastasi, että ovat kurssilla. Muut 10 prosenttia (3 henkilöä) vastasi, että ovat kotona.

Kuvio 9. Millaista on elämäsi Suomessa tällä hetkellä

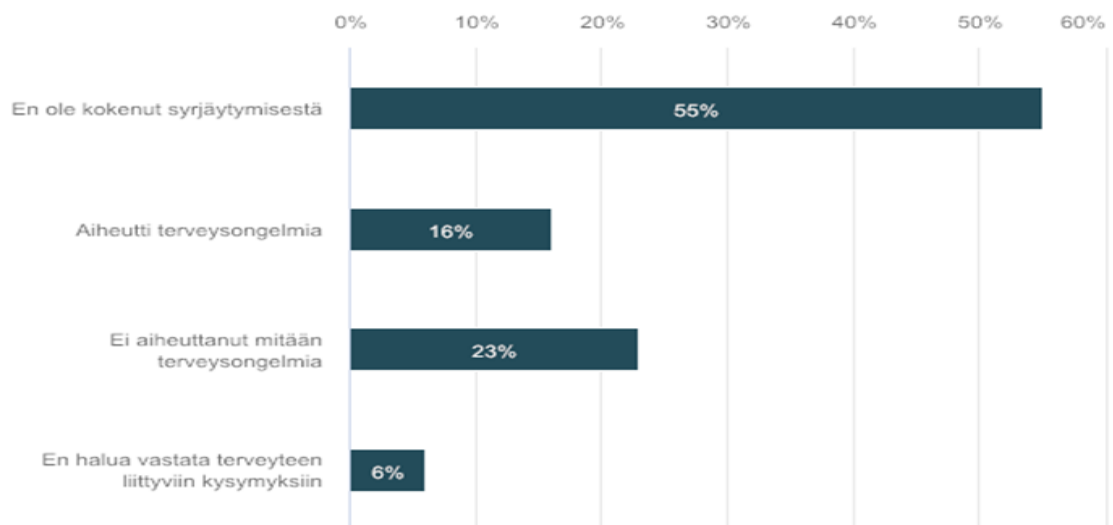
Kysymykseen *Koetko olevasi erilainen ja eri asemassa Suomessa, kuin kanta-väestö*, vastasivat 30 henkilöä. 30 prosenttia (9 henkilöä) vastasi *Koen olevani erilainen ja eri asemassa*. 33 prosenttia (10 henkilöä) vastasi *En koe olevani eri asemassa*. 37 prosenttia (11 henkilöä) eivät ole varmoja.

Kuvio 10. Koetko olevasi erilainen ja eri asemassa Suomessa, kuin kantaväestö

Kysymykseen *Jos olet kokenut syrjäytymistä, aiheuttiko se terveysongelmia* 55 prosenttia (17 henkilöä), vastasi, että ei ole kokenut syrjäytymistä. 16 prosenttia (5 henkilöä) vastasi, että syrjäytymisen kokemus on aiheuttanut terveysongelmia. 23 prosenttia (7 henkilöä) vastasi, että syrjäytymisen kokemus ei ole aiheuttanut terveysongelmia. 6 prosenttia (2 henkilöä) ei halunnut vastata terveyteen liittyviin kysymyksiin.

Kuvio 11. Jos olet kokenut syrjäytymistä, aiheuttiko se terveysongelmia

Kysymys *Millaisia terveysongelmia ilmestyi* ei ollut pakollista. Tähän kysymykseen vastannut 7 henkilöä. 2 henkilöä vastasivat *Ei ole ongelmia*, 1 henkilö vastasi *Ei mitään terveysongelmia vain liiallinen alkoholin käyttö*, 1 henkilö vastasi *Masennus ja ahdistus koulukiusaamisesta, kouluissa on hierarkia*, 3 henkilöä

vastasivat, että ilmestyi masennus, ja 1 henkilö vastasi, että hänellä ilmestyivät masennus ja ahdistus.

Taulukko 12. Millaisia terveysongelmia ilmestyi

	Vastaukset
	Masennus ja ahdistus koulukiusaamisesta, kouluissa on hierarkia
	Ei ole ongelmia
	Masennus
	Ei terveys ongelmia, vaan liallinen alkoholin käyttö.
	Ei ollut terveysongelmia
	Depression and anxiety
	Depression

10 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS

Hyvässä tutkimusraportissa tutkija arvioi koko tutkimuksen luotettavuutta käytettävissä olevien tietojen perusteella. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on hyvin tärkeää, että otos on edustava ja tarpeeksi suuri, vastausprosentti on korkea ja kysymykset mittaavat oikeita asioita kattaen koko tutkimusongelman. Tarkkuutta tutkittaessa tarkastellaan tutkimuksen otoskokoa ja laatua, vastausprosenttia, mittausvirheitä ja huolellista tietojen käsittelyä analysointivaiheessa. (Kulju 2013, 48–49.)

Kyselylomake on laadittu mahdollisimman selkeällä kielellä, ottaen huomioon, että kyselyyn vastaavat ulkomaalaiset, joiden äidinkieli ei ole suomi. Ennen kyselyn suorittamista tutkimuslupaa anottiin Satakunnan monikulttuurisen yhdistyksen toiminnan johtajalta. Kyselyyn vastattiin anonymisti, eikä tutkimustuloksista pysty päättelemään vastaajan henkilöllisyyttä.

Aineiston kerääminen vie aina paljon aika kuten mittareidenkin laatiminen. Jotta tutkimus olisi luotettava, on huolehdittava mittauksista ja tietojen keräämisestä. Kyselytutkimuksen aineisto on kerätty verkkolomakkeella. Perusjoukko ja otos ovat otannan tärkeimmät käsitteet. Otoksen muodostavat tutkimukseen valituiksi tulleet 14–29-vuotiaat maahanmuuttajanuoret ja nuoret aikuiset vastaajat, jotka asuvat Satakunnassa. Vastaajat löytyivät sosiaalisen median kautta. Opinnäytetyön tekijät hankkivat itse osan vastaajista lähettämällä henkilökohtaisen linkin kyselyyn sähköpostitse maahanmuuttajataustaisille henkilöille.

Suomenkieliseen kyselyyn vastasivat 22, englanninkieliseen – 8 henkilöä. Naiset vastasivat kyselyyn mielellään. Yli puolet vastaajista on asunut Suomessa yli 10 vuotta, mutta vain kolmasosa kaikista vastaajista on syntynyt Suomessa. Suurin osa vastaajista on muista maista. Suurin osa maahanmuuttajista on Venäjältä, mihin vaikutti yhden tämän teoksen kirjoittajan alkuperä, koska vastausten vähäisyyden vuoksi hän alkoi etsiä ulkomaisia perheitä Porin kaupungista. Linkit kyselyyn lähetettiin heille sähköpostitse. Uskomme, että tämä ei aliarvioi tutkimuksen luotettavuutta, koska suurin osa näistä ihmisistä ei ole tuttuja tämän tutkielman kirjoittajille.

11 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Maahanmuuttajien määrä kasvaa ja luulemme, että tarve saada palveluita omalla äidinkielellä kasvaa samalla. Suomeen muuttavat voivat olla ensimmäisen tai toisen sukupolven maahanmuuttajia, jotka ovat eläneet ja kasvaneet erilaisissa elinympäristöissä. Tämän vuoksi nuorilla voi esiintyä monia ongelmia, esimerkiksi syrjäytymisriskiä. Meidän mielestämme nuorten on joskus erittäin vaikeaa perustaa perhettä. Heitä usein kiusataan koulussa. Sen takia heidän mentaliteettinsa voi kärsiä. Varsinkin, jos he eivät ole saaneet asianmukaista tukea vanhemmilta tai muilta aikuisilta. Monilla nuorilla ei ole ymmärrettävää käsitystä siitä, miten suomalainen yhteiskunta on järjestetty, eivätkä he osaa hakea tukea julkiselta taholta, kuten Kelasta tai Sosiaalitoimistosta. Vielä luulemme, että nuoret voivat

vaatia erityistä huomiota sillä he eivät halua ylläpitää sosiaalisia suhteitaan tai poistua kotoa.

Opinnäytetyön alussa selvitimme maahanmuuttajiin ja syrjäytymiseen liittyvät käsitteet. Samalla on esitetty maahanmuuttajien syrjäytymiseen liittyvät riskit, terveysvaikutukset, ehkäisy ja maahanmuuttajien kotoutuminen.

Meidän tutkimuskysymyksemme olivat: ovatko Satakunnassa olevat maahanmuuttajanuoret kokeneet syrjintää, miten he kokevat syrjäytymisen ja onko syrjäytyminen aiheuttanut terveysongelmia.

Suuri osa koki, että koulun henkilökunta ei ole syrjinyt heitä ja että opettajat eivät suosi suomalaisia. Vaikka suurin osa vastaajista on ilmoittanut koulun henkilökunnan käyttäytyvän samalla tavalla ulkomaalaisia ja kantaväestöä kohtaan, kolmasosa vastaajista on sanonut kokevansa olevan erilainen ja eri asemassa kuin kantaväestö ja suurin osa sanoi olleensa epävarma.

Yksi kyselymme kysymyksistä oli "Oletko kokenut syrjäytymistä?" Kysymys on hyvin suorasanainen, joten teimme tämän kysymyksen vastauksien tueksi kysyneet jatkokysymyksiä. Tuloksen vastaajista voimme päätellä, että suuri osa Satakunnassa asuvista nuorista on syrjittyjä tai syrjäytymisvaarassa. Moneen vastaukseen on vastattu epävarmasti, joko niin että vastaajat eivät olleet varmoja tai että vastaajat eivät halunneet kertoa, joiden kohdalla emme tiedä, miksi he ovat olleet epävarmoja kokemuksistaan. Näitä nuoria ei lasketa syrjäytyneiden nuorten mukaan, mutta he saattavat olla syrjäytymisvaarassa. Syrjäytyminen aiheutuu suurimmaksi osaksi suomen kielen puutteesta sekä etnisestä taustasta. Pieni määrä syrjäytymisvaarassa olevia tai syrjineitä nuoria uhkaa myös haitalliset terveysvaikutukset.

Meidän omat tutkimustuloksemme olivat myös yhdenmukaisia Kuljun tutkimukseen. Esimerkiksi, yksi meidän vastaajistamme kertoi, että hänelle syrjäytyminen aiheutti liiallista alkoholin käyttöä. Kuljun tutkimuksen mukaan (2013) myös opiskelijan humalahakuinen alkoholinkäyttö oli yhteydessä elämänhallinnan tunteeseen.

Tämän kaltaisia tutkimuksia pitää tehdä säännöllisesti, jotta voitaisiin arvioida syrjäytymisen kehitystä Suomessa erilaisilla paikkakunnilla ja toimia syrjäytymisen eteen. Muita syrjäytymisen tutkimuksia, joita voisi tehdä on esimerkiksi syrjäytymisen liittyminen mielenterveyteen ja erilaisten päihteiden käyttöön. Se olisi kiinnostava tutkimus sillä vastaajistamme monet ovat sanoneet syrjäytymisen vaikuttavan mielenterveyteen kieltävästi ja yksi vastaajista on sanonut syrjäytymisen aiheuttavan liiallista alkoholin käyttöä. Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää myös maahanmuuttajien terveyden edistämisessä, syrjäytymisen ehkäisyssä sekä käyttää jatkotutkimuksiin. Opinnäytetyön raportti, tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset esiteltiin ja luovutettiin Satakunnan Monikulttuurijärjestöön ry käyttöön.

LÄHTEET

- Aaltonen, S., Berg, P., Ikäheimo, S. (2015). *Nuoret luukulla - Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä*. THL. Saatavilla <https://www.julkari.fi/handle/10024/125695>
- Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma (2005). Helsinki, Työministeriö. Saatavilla https://www.google.com/search?q=Hallituksen+maahanmuuttopoliittinen+ohjelma.+2005&rlz=1C1ZKTG_fiFl841Fl841&oq=Hallituksen+maahanmuuttopoliittinen+ohjelma.+2005&aqs=chrome..69i57j0i333.1135j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- Honkanen, M., Kortet, A. (2018). *Nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy ammatillaisten ja kokemusasiantuntijoiden näkökulmasta* (Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki, Hoitotyön koulutusohjelma). Saatavilla <https://www.theseus.fi/handle/10024/145679>
- Jaakkola, H. (2019). *Ajatuksia syrjästä. Syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien taivalkoskelaisten nuorten miesten ja asiantuntijoiden kokemuksia syrjäytymisestä sekä kehittämisehdotuksia syrjäytyneiden käyttämiin palveluihin* (Opinnäytetyö, Lapin ammattikorkeakoulu, toimeksiantaja Taivalkosken kunta). Saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/166308/opinn%C3%A4ytety%C3%B6%202028032019.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Kirmayer, L.J. et al (2011). Common mental health problems in immigrants and refugees: general approach in primary care. CMAJ. Saatavilla <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3168672/>
- Kulju, K. (2013). *Nuorten syrjäytyminen ja siihen vaikuttavia tekijöitä* (Opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu). Saatavilla <https://www.theseus.fi/handle/10024/160889/browse?type=author&value=Kulju%2C+Karoliina>
- Köykkäri, T. (2018). *Suunta työelämään- hankkeen asiakkaiden kokemuksia sekä näkemyksiä maahanmuuttajien työllistymisestä porin seudulla* (Opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu, sosionomin

- koulutusohjelma). <https://docplayer.fi/108094367-Teea-koykkari-suunta-tyoelamaan-hankkeen-asiakkaiden-kokemuksia-seka-nakemyksia-maahanmuuttajien-tyollistymisesta-porin-seudulla.html>
- Liukonen, R. (2020). *Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen*. Sosiaali- ja terveysministeriö, Hyvinvointi- ja palveluosasto. Saatavilla <https://stm.fi/syrjaytymisen-ja-koyhyden-ehkaisy>
- Marquardt, M. F. et al. (2013). *Living "Illegal": The Human Face of Unauthorized Immigration*. New York: The New Press.
- Miettinen, V. (2016). Syrjäytyminen uhkaa maahanmuuttajanaisia ja nuoria miehiä. *Kuntalehti*. Saatavilla <https://kuntalehti.fi/uutiset/opetus-ja-kulttuuri/maahanmuuttajanaiset-useammin-tyoelaman-ulkopuolella-miehet/>
- Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0 (OSKE opas 2.0). *Opinnäytetyön erilaiset tavat*. DIAK:n www-sivut, 2020. Saatavilla <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760648#s-lg-box-15268737>
- Porin kotouttamisohjelma 2014–2020. Satakunnan kotouttamisohjelmat. Saatavilla <https://kotouttaminen.fi/satakunnan-kotouttamisohjelmat>
- Puumalainen, H. (2013). *Kodin ja koulun yhteistyö syrjäytymisen ehkäisijänä*. Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun koulutusohjelma (Opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu). Saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/57034/hanna%20puumalainen%20koti%20ja%20koulu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Puumalainen, P., Luciano, K. (2015). *Liikunnan merkitys nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä*. Esittelyvideo nuorille Ota koppi!-hankkeen liikuntapaikoista. (Hoitotyön koulutusohjelma, Turun ammattikorkeakoulu). Saatavilla https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96547/puumalainen_petri.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Rikksentorjuntaneuvosto (2020). *Varhainen tuki ja syrjäytymisen ehkäisy*. Saatavilla <https://rikksentorjunta.fi/varhainen-tuki-ja-syrjaytymisen-ehkaisy>
- Satakunnan Monikulttuuriyhdistyksen ry www-sivut. Tietoa yhdistyksestä. Saatavilla <https://monikulttuuriyhdistys.fi/>

- Sosiaali- ja terveysministeriö (2016). *Maahanmuuttajanaisten ja -miesten asemasta ja sukupuolten tasa-arvosta*. Selvitys, Helsinki. Saatavilla http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75403/RAP%202016_53.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus, käsitteet: Maahanmuuttaja
Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). Nuorten syrjäytymisen ehkäisy: Nuorten syrjäytymisen riskitekijät. Saatavilla https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjailyminen/nuorten-syrjailyminen-ehkaisy
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). *Nuorten syrjäytyminen*. Saatavilla https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjailyminen
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). Maahanmuutto ja hyvinvointi: Mikä vaikuttaa maahanmuuttajien terveyteen ja hyvinvointiin?
Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi>
- Tilastokeskus (2019). Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Ulkomaalaistaustaiset. Saatavilla <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset.html>
- Tilastokeskus (2019). Maahanmuuttajataustaisten määrät ja osuudet alueittain. Saatavilla https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/maakoto_pxt_11vu.px/table/table-ViewLayout1/?loadedQueryId=88293635-ed00-4c5d-8457-9b8df649cd32&timeType=from&timeValue=2019
- Tuomikoski, R. (2019). *Kyselytutkimus turvapaikanhakijoiden kokemasta elämänlaadusta vastaanottokeskuksessa* (Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu). Saatavilla https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/264963/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6_Tuomikoski_25112019.pdf?sequence=2

- Tyynysniemi, M. (2012). *Maahanmuuttajanuorilla yli viisinkertainen syrjäytymisriski*. Artikkel, YLE. Saatavilla <https://yle.fi/uutiset/3-6021551>
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2013). Euroopan sosiaalirahaston ohjelma (ESR 2007–2013). Saatavilla https://ec.europa.eu/search/?Query-Text=europaan+sosiaalirahasto&op=Hae&swlang=fi&form_build_id=form-CG0WWxJRz1ImC7sAB1ITC5qiN3NB6104KFIt0oCXh4o&form_id=nexteuropa_europa_search_search_form
- Zimmerman, C. et al. (2011). *Migration and Health: A Framework for 21st Century Policymaking*. PLoS Med 8(5).

LIITE 1. KYSELY SUOMEKSI

1. Sukupuolesi
  - Mies
  - Nainen
  - Muu

2. Kuinka monta vuotta olet asunut Suomessa?
  - 0–5 vuotta
  - 5–10 vuotta
  - Yli 10 vuotta

3. Oletko syntynyt Suomessa?
  - Kyllä
  - Ei

4. Mistä sinä tai vanhempasi olette tulleet Suomeen?
Vapaa teksti

5. Missä kaupungissa Satakunnassa asut?
Vapaa teksti

6. Oletko kokenut jonkunlaista kiusaamista?
  - Kyllä
  - Ei

7. Minkä takia olet kokenut kiusaamista?
  - En ole kokenut kiusaamista
  - Kulttuurini
  - Ihonväriini
  - Etnisen taustani
  - Suomen kielen puute
  - Uskonto
  - Kaikki, mikä on mainittu
  - En ymmärtänyt kysymystä

8. Onko sinulla enemmän ulkomaalaisia tai suomalaisia kavereita?
  - Enemmän maahanmuuttajia
  - Enemmän suomalaisia

9. Oletko tuntenut syrjäytymistä koulun henkilökunnalta?
  - Olen
  - En ole

10. Suosivatko opettajat suomalaisia enemmän kuin ulkomaalaisia?
  - Kyllä
  - Ei

11. Millaista on elämäsi Suomessa tällä hetkellä?

- Olen kurssilla
- Olen kotona
- Olen töissä
- Olen koulussa

12. Koetko olevasi erilainen ja eri asemassa Suomessa, kuin kantaväestö?

- Koen olevani erilainen ja eri asemassa
- En koe olevani erilainen
- En ole varma

13. Jos olet kokenut syrjäytymisestä, aiheuttiko se terveysongelmia?

- En ole kokenut syrjäytymisestä
- Aiheutti terveysongelmia
- Ei aiheuttanut mitään terveysongelmia
- En halua vastata terveyteen liittyviin kysymyksiin

14. Millaisia terveysongelmia ilmestyi?

Vapaa teksti

LIITE 2. KYSELY ENGLANNIKSI

1. Your gender
  - Man
  - Woman
  - Other

2. How many years have you lived in Finland?
  - 0–5 years
  - 5–10 years
  - Yli 10 years

3. Were you born in Finland?
  - Yes
  - No

4. Where did you or your parents come to Finland from?
Free text

5. In which city do you live in Satakunta?
Free text

6. Have you experienced any kind of bullying?
  - Yes
  - No

7. Why have you experienced bullying?
  - I have not experienced bullying
  - My culture
  - My skin color
  - My ethnic background
  - I speak Finnish badly
  - My religion
  - Everything that is mentioned
  - I did not understand the question

8. Do you have more foreign or Finnish friends?
  - More immigrants
  - More Finnish

9. Have you felt excluded from school staff?
  - Yes, I am
  - No, I am not

10. Do teachers prefer Finnish students/pupils to migrants?
  - Yes
  - No

11. What is your life like in Finland now?

- I am in the courses
- I am at home
- I am working
- I am at school

12. Do you feel that you are different and in a different position in Finland than the native population?

- I feel different and in a different position
- I don't feel different
- I am not sure

13. If you have experienced discrimination, did it cause any problems with health?

- I have not experienced discrimination
- Caused health problems
- Did not cause any health problems
- I do not want to answer health questions

14. What kind of health problems appeared?

Free text

LIITE 3. TUTKIMUSLUPA

Porin Yksikkö
Satakunnan Monikulttuuri yhdistys
Toiminnanjohtaja Maija Aalto

TUTKIMUSLUPA

Opiskelemme Diakonian ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi. Teemme opinnäytetyötä Maahanmuuttajien nuorten syrjäytymisestä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ja selvittää 14-29 vuotiaiden maahanmuuttajanuorten kokemuksia syrjäytymisestä. Opinnäytetyössä olemme kiinnostuneita selvittämään, miten syrjäytyneitä ihmisiä voimme yhteiskunnassamme auttaa, mitkä ovat syrjäytymisen riskit ihmisillä, mikä on syrjäytymisen vaikutukset terveyteen ja miten syrjäytyminen ehkäistään.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada tietoa meidän kohderyhmältä syrjäytymisestä ja tuoda esiin heidän näkökulmaansa. Opinnäytetyön tavoitteen saavuttamiseksi teemme Webropol sähkökysely.

Opinnäytetyön ohjaajat ovat Karoliina Lehti ja Mirva Heikkilä-Tyni (DIAK, Pori).

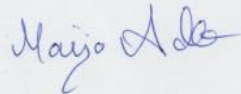
Pyydämme lupaa saada suorittaa kyselytutkimuksen Satakunnan Monikulttuurisen yhdistyksen nettisivun kautta. Aineiston kerämme ja käsittelemme luottamuksellisesti.

Anomus hyväksytty

Anomus hylätty

Porissa syys kuun 22 päivänä 2020

Allekirjoitus

Yhteistyöterveisin:

Sairaanhoitaja opiskelijat Elena Mustafina, puh. 044236368 *E. Mustafina*

Safete Budeci-Dushi, puh. 0449898955